

ตอนที่ ๔ เล่ม ๖๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ มกราคม ๒๔๕๐

ราชบัณฑิตยสถานและการปรึกษาของพฤษสภา

พ.ศ. ๒๔๕๐

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๑ ของรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย พฤษสภาตราข้อบังคับการประชุมและ
การปรึกษาของสภาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

หมวด ๑

การเลือกประธานและรองประธานสภา

ข้อ ๑

เมื่อพระมหากษัตริย์ได้ทรงเปิดสมัยประชุมสามัญของ
รัฐสภาตามมาตรา ๔๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร
ไทยแล้ว ให้เลขาธิการพฤษสภาออกหนังสือนัดประชุม

ตอนที่ ๔-๔๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ มกราคม ๒๕๐๖

สมาชิกครั้งแรกภายใน ๕ วันนับแต่วันเปิดสมัยประชุม
สามัญของรัฐสภา

ข้อ ๒

ก่อนที่พระมหากษัตริย์จะ ได้ทรง ตั้ง ประธานและรอง
ประธานตามมาตรา ๓๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร
ไทย ในการประชุมพฤษสภา ให้สมาชิกผู้มียุสสุตใน
ที่ประชุมเป็นประธานชั่วคราว

ข้อ ๓

วิธีเลือกประธาน ให้มีการเสนอชื่อสมาชิกที่ควรแก่
ตำแหน่งโดยมีสมาชิกรับรอง ๔ คน ชื่อที่เสนอนั้นไม่จำกัด
จำนวน ถ้ามีการเสนอชื่อประธานแต่คนเดียว ให้ผู้นั้นได้
รับเลือกโดยมิต้องลงคะแนน ถ้ามีหลายชื่อ ให้เลือกโดย
วิธีเขียนชื่อลงคะแนน เมื่อได้เลือกแล้วให้ประธานชั่วคราว
ประกาศผลต่อที่ประชุม ผู้ได้คะแนนสูงสุดเป็นผู้ได้รับเลือก
ถ้าได้คะแนนสูงสุดเท่ากันหลายชื่อ ให้เลือกใหม่เฉพาะ
ชื่อที่ได้คะแนนเท่ากัน

คอมมิชชั่นที่ ๖ สภากรกิจรวมเบกษา ๒๑ มกราคม ๒๕๕๐

และในการเลือกตั้งครั้งที่สอง ถ้าได้คะแนนสูงสุดเท่ากันหลาย
ชื่ออีก ให้ผู้มีอายุสูงสุดของผู้ที่ได้คะแนนเท่ากันเป็นผู้ได้
รับเลือก

การนับคะแนน ให้สมาชิกการเชิญสมาชิกที่มีอายุน้อย
ที่สุด ๖ คนมาช่วย

ข้อ ๔

วิธีเลือกกรรมการ ประธาน ให้คนโสมอย่างเดียวกันกับการ
เลือกประธาน แต่ถ้าที่ประชุมลงมติให้มีรองประธานหลายคน
ให้เลือกคนที่ ๑ ก่อน แล้วจึงเลือกคนที่ถัดไปเป็นลำดับ

ข้อ ๕

เมื่อได้มีมติเลือกประธานและรองประธานของสภาแล้ว
ให้ตลอดชีวิตไปยังมาตุภูมิเพื่อนำขึ้นทูลเกล้าฯ
ถวายพระมหากษัตริย์ทรงตั้งตามมาตรา ๓๗ ของ รัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย

เมื่อพระมหากษัตริย์ได้ทรงตั้งประธานและรองประธาน
ดังกล่าวแล้ว ให้ส่งสำเนาประกาศตั้งไปยังสภาผู้แทนเพื่อ
ทราบด้วย

ตอนที่ ๔ เล่ม ๒๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ มกราคม ๒๕๑๖

ข้อ ๒

ประธานและรองประธานอยู่ในตำแหน่งไปจนถึงวันเปิด
สมัยประชุมสามัญคราวต่อไป

ข้อ ๓

ประธานและรองประธานจะดำรงตำแหน่งชั่วคราว
ฝ่ายการเมืองในขณะเดียวกันไม่ได้

หมวด ๒

อำนาจและหน้าที่ของประธานสภา

ข้อ ๔

ประธานสภามีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้ คือ

- ก. ดำเนินกิจการของสภาตามรัฐธรรมนูญ
- ข. ขอทูลเกล้าฯ ถวายสัตยาบรรณแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
และกิจการของสภา
- ค. เป็นประธานในที่ประชุมสภา
- ง. รักษาข้อบังคับของสภาและความสงบเรียบร้อยใน
สภาตลอดถึงบริเวณของสภาด้วย
- จ. เป็นผู้แทนสภาในกิจการภายนอก

ตอนที่ ๕ เล่ม ๖๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ มกราคม ๒๔๘๐

ข้อ ๙

กรณีร้องประธานคนที่หนึ่งมีหน้าที่ช่วยประธานในกิจการทั่วไป เป็นผู้ทำการแทนประธานในเมื่อประธานไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

ถ้าร้องประธานคนที่หนึ่ง ไม่อยู่ หรือไม่สมารถทำการแทนประธานได้ ก็ให้ร้องประธานคนที่สองไป ทำหน้าที่แทนตามลำดับ

ข้อ ๑๐

เลขาธิการ มีอำนาจ และหน้าที่ ตามที่ประธาน ได้มอบหมายดังต่อไปนี้

- ก. นัดประชุมสมาชิก
- ข. แจงระเบียบและหนังสือที่ส่งถึงที่ประชุม
- ค. จัดทำรายงานการประชุมตามข้อบังคับที่อภิปรายทั้งสิ้น
- ง. รักษาสรุพออกสารของสภาฯ เอกสารเหล่านั้นจะเปิดเผยได้เพียงใดแล้วแต่ที่ประชุมหรือประธานอนุญาต

ตอนที่ ๕ เล่ม ๖๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ มกราคม ๒๔๕๐

- จ. ควบคุมการเข้าออกในสภา และ
ฉ. กิจการอื่น ๆ

หมวด ๓

การประชุม

ข้อ ๑๑

ในการปฏิบัติตนก่อนเข้ารับหน้าที่ตามมาตรา ๓๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนั้น สมาชิกจะต้องกล่าวปฏิญาณในที่ประชุมว่า “ข้าพเจ้า (ออกชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอปฏิญาณต่อที่ประชุมพสกนิกรว่า จะรักษาไว้และปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”

ข้อ ๑๒

การนัดประชุมต้องออกหนังสือนัด แต่ถ้าบอกนัดในที่ประชุมให้ออกหนังสือนัดผู้มาได้มาประชุมในครั้งนั้นด้วย

โดยปกติให้นัดประชุมล่วงหน้าอย่างน้อย ไม่ต่ำกว่า ๓ วัน หากเป็นการด่วนจะนัดเร็วกว่านั้นก็ได้

ข้อ ๑๓

การนัดประชุมให้ส่วระเบียบวาระแห่งการประชุมด้วย เว้นแต่เป็นการด่วน

ตอนที่ ๔ เล่ม ๖๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ มกราคม ๒๔๘๐

ข้อ ๑๔

การจัดระเบียบวาระ โดยปกติให้ประธานสภาบรรจุข้อ
เสนอ และญัตติของรัฐบาลก่อน และจัดลำดับดังนี้

- ก. รับรองรายงานการประชุม
- ข. การด่วน
- ค. ร่างพระราชบัญญัติเพื่ออนุมัติพระราชกำหนด
- ง. กะทู้ถามรัฐมนตรี
- จ. ร่างพระราชบัญญัติที่ค้างพิจารณา
- ฉ. ร่างพระราชบัญญัติที่ส่งมาใหม่
- ช. ญัตติอื่น ๆ

ข้อ ๑๕

ให้มีสมุดวางไว้สำหรับสมาชิก ผู้มาประชุมลงชื่อก่อน
เข้าประชุมทุกครั้ง

เมื่อมีสมาชิกมาประชุมไม่ต่ำกว่า ๑ ใน ๓ ของจำนวน
สมาชิกทั้งหมด จึงให้ดำเนินการประชุมได้

ถ้าพ้นกำหนดเริ่มประชุมไปแล้ว ๑ ชั่วโมง ยังมีสมาชิก
มาไม่ครบองค์ประชุม ประธานจะสั่งเลื่อนการประชุมคราว
นั้นไปก็ได้

ตอนที่ ๔ เล่ม ๖๔ ราชกิจจานุเบกษา ๑๔ มกราคม ๒๔๕๐

ข้อ ๑๖

เมื่อมีสัญญาให้เข้าประชุม ให้สมาชิกนั้นตามที่จะจัดไว้
เมื่อประธานและรองประธานไม่อยู่ในที่ประชุม ให้
เลขาธิการแจ้งต่อที่ประชุมเพื่อสมาชิกเลือกตั้งกันเองขึ้นเป็น
ประธานในคราวประชุมนั้น

ข้อ ๑๗

โดยปกติให้ดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระ เว้น
แต่ที่ประชุมจะได้ตกลงเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๑๘

เมื่อประธานมีเรื่องสมควรแจ้งในที่ประชุมทราบก่อนเริ่ม
ปรึกษารวมระเบียบวาระ ก็ให้แจ้งต่อที่ประชุม

ข้อ ๑๙

ถ้าประธานเห็นว่าได้มีการประชุมกันเป็นเวลานานสมควร
จะหยุดพัก ก็สั่งให้หยุดพักได้

ข้อ ๒๐

เมื่อประธานลุกจากบัลลังก์โดยมิได้มีคำสั่งอย่างใดแล้ว
ให้ถือว่าปิดประชุม

ตอนที่ ๔ เล่ม ๖๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๐ มกราคม ๒๔๕๐

ข้อ ๒๑

ในการประชุมลับตามมาตรา ๕๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยให้ประธานสับบุคคลอื่นที่มีได้เป็นสมาชิกหรือรัฐมนตรีหรือเจ้าหน้าที่ที่ออกนอกที่ประชุม

สภาอาจมีมติให้จงดรายงานการประชุมลับครั้งนั้นก็ได้แต่ให้หมิ่นที่กพฤตติการณไว

ข้อ ๒๒

การปรึกษากรณีที่มีสมาชิกถูกกล่าวหาตามหมวด ๑๒ แห่งข้อบังคับนี้ให้ประชุมลับ เว้นแต่ผู้ที่ถูกกล่าวหาจะขอให้ประชุมเปิดเผย

ข้อ ๒๓

รายงานการประชุมซึ่งคณะกรรมการได้ตรวจสอบแล้วนั้น ให้ทำสำเนาขึ้นอย่างน้อย ๕ ฉบับ และวางให้สมาชิกตรวจดูได้ก่อนเวลาประชุมเพื่อรับรองรายงานการประชุมนั้นอย่างน้อย ๖ ชั่วโมง สมาชิกผู้ใดต้องการแก้ถ้อยคำของตน ต้องได้รับอนุญาตจากสภา

ตอนที่ ๔ เล่ม ๖๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ มกราคม ๒๔๕๐

ข้อ ๒๔

เมื่อสภาได้รับรองรายงานการประชุมนั้นแล้ว ให้
ประธานหรือรองประธานสภาลงนามไว้เป็นสำคัญ
รายงานการประชุมของสภา จะต้องทำให้เสร็จและ
เสนอสภาเพื่อรับรองภายในกำหนดเวลา ๑๕ วัน นับแต่
วันที่ประชุม

ข้อ ๒๕

รายงานการประชุมลับ จะเปิดเผยเพียงใดหรือไม่
ให้เป็นไปตามมติของสภา

ข้อ ๒๖

รายงานการประชุมของสภาตามข้อ ๒๔ และข้อ ๒๕
ซึ่งได้มีมติของสภาให้เปิดเผยได้แล่นั้น ให้เลขาธิการจัด
ตีพิมพ์ขึ้นไว้เป็นหลักฐาน โดยเร็วและให้มีจำนวนพอ
สมควร

หมวด ๔

ญัตติและการแปรญัตติ

ข้อ ๒๗

นอกจากที่ได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในข้อบังคับนี้ ญัตติ

ตอนที่ ๔ เล่ม ๖๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ มกราคม ๒๕๕๐

ที่จะเสนอเข้าพิจารณาในที่ประชุมพฤกษศาสตร์ต้องเสนอล่วงหน้า
เป็นลายลักษณ์อักษรและมีสมาชิกรับรอง ๒ คน

ญัตติต่อไปนี้ ไม่ต้องบอกล่วงหน้า และไม่ต้องเสนอ
เป็นลายลักษณ์อักษร แต่ต้องมีสมาชิกรับรอง ๑ คน คือ

- ก. ญัตติขอให้รับรองรายงานการประชุม
- ข. ญัตติขอให้รับรองรายงานของกรรมาธิการ
- ค. ญัตติขอให้ปรึกษาเป็นการด่วน
- ง. ญัตติซึ่งประธานเห็นว่าควรอนุญาต
- จ. ญัตติที่ได้กำหนดไว้ในข้อ ๒๘

ข้อ ๒๘

เมื่อที่ประชุมกำลังอภิปรายญัตติใดญัตติหนึ่งอยู่ ถ้า
สมาชิกผู้ใดเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมญัตตินั้นประการใด
ก็ให้เสนอญัตติขอแปรญัตติขึ้น และห้ามมิให้สมาชิกนำ
ญัตติอื่นเสนอ นอกจาก

- ก. ญัตติขอแปรญัตติเฉพาะที่ไม่ใช่กฎหมาย
- ข. ญัตติขอให้ส่งปัญหาไปยังกรรมาธิการ
- ค. ญัตติขอให้เลื่อนการประชุม
- ง. ญัตติขอให้ที่ประชุมลงมติ

ตอนที่ ๔ เล่ม ๒๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ มกราคม ๒๔๘๐

- จ. ญัตติขออย่าเพิ่ง ลงมติในญัตตินั้น เพื่อให้อภิปรายกันต่อไป
- ฉ. ญัตติขอให้ที่ประชุมยกเรื่องอันขึ้นปรึกษา ถ้าที่ประชุมตกลงตามนี้ ญัตติเดิมเป็นอันตกไป แต่ทั้งนี้ไม่ให้ใช้บังคับในกรณีที่ ญัตติเดิมเป็นร่างพระราชบัญญัติ

ข้อ ๒๘

ญัตติใดได้ปรึกษาทกลงไปแล้ว ห้ามมิให้นำญัตติซึ่งมีหลักการ เช่นเดียวกับขึ้นเสน่ออีกในสมัยประชุมเดียวกัน เว้นแต่ประธานจะอนุญาตในเมื่อเหตุการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป

ข้อ ๓๐

ญัตติซึ่งสมาชิกเสนอให้ตีความตามมาตรา ๘๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ต้องมีสมาชิกรับรอง ๒๐ คน

ข้อ ๓๑

นอกจากร่างพระราชบัญญัติที่เสนอ มาจากสภาผู้แทนแล้ว ญัตติใดที่สภายังมิได้พิจารณาหรือพิจารณายังไม่เสร็จ

ตอนที่ ๔ เล่ม ๖๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ มกราคม ๒๔๕๐

เมื่อเปลี่ยนชุดสมาชิกของสภาตาม มาตรา ๒๖ วรรคแรก
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ให้ปีนอันตกไป

หมวด ๕

การอภิปราย

ข้อ ๓๒

สมาชิกผู้ใดประสงค์จะกล่าวความ ข้อหนึ่ง ข้อใดก็ให้
ยกมือขึ้น ณ ที่ของตน เมื่อประธานให้สัญญาณให้พูดแล้ว
จึงพูดได้ สมาชิกจะขึ้นพูด ณ ที่ของตนหรือจะไปพูด ณ ที่
ซึ่งจัดไว้ก็ได้ คำพูดนั้นต้องเป็นคำพูดกับประธานเสมอ

ประธานต้องให้โอกาสแก่ผู้เสนอ หรือ ผู้แปรญัตติได้
อภิปรายก่อน

ข้อ ๓๓

เมื่อผู้เสนอหรือผู้แปรญัตติได้อภิปรายแล้ว ให้ประธาน
ถามที่ประชุมว่า จะมีผู้คัดค้านหรือไม่

ถ้าไม่มีผู้ใดคัดค้าน ก็ให้ประธานเสนอให้ที่ประชุมลง
มติ

ตอนที่ ๕ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ มกราคม ๒๕๕๐

ถ้ามีผู้คัดค้านคนเดียว ก็ให้ผู้คัดค้านผู้นั้นเป็นผู้อภิปราย ถ้าสมาชิกหลายคนยกมือขึ้นพร้อมกัน ประธานจะได้ให้สมาชิกผู้ที่สบตาก่อนเป็นผู้พูด

เมื่อผู้คัดค้านพูดจบแล้ว ให้ประธานถามที่ประชุมว่า จะมีผู้ใดประสงค์อภิปรายสนับสนุนผู้เสนอหรือผู้แปรญัตติหรือไม่ ถ้ามีก็ให้ปฏิบัติภารกิจโดยอนุโลมตามความในวรรค ๓ และให้ประธานปฏิบัติภารกิจให้ผู้เสนอหรือผู้แปรญัตติและผู้คัดค้านได้อภิปรายสลับกันไปโดยอนุโลมตามข้อความที่ได้กล่าวข้างต้น

เมื่อประธานเห็นว่า ได้อภิปรายกันพอสมควรแล้ว จะเสนอให้ที่ประชุมลงมติก็ได้

ข้อ ๓๔

บทบังคับดังกล่าวในข้อ ๓๓ มิให้ใช้บังคับแก่การอภิปรายในการประชุมที่ คณะรัฐมนตรีได้เสนอขอ ความไว้ใจตาม มาตรา ๖๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ข้อ ๓๕

เมื่อมีการ อภิปราย พาดพิง ไปถึง รัฐมนตรีหรือสมาชิก คนใด จะเป็นด้วยเรื่องส่วนตัวก็ดี หรือเรื่องอื่นใดอันเป็น

ตอนที่ ๔ เล่ม ๖๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ มกราคม ๒๔๕๐

ที่เสียหายแก่รัฐมนตรี หรือสมาชิกคนนั้นก็ดี ผู้ถูกอภิปราย
พาดพิงถึงนั้น มีสิทธิอภิปรายกล่าวแก้หรือชี้แจงข้อเท็จจริง
ได้ตามสมควร

ข้อ ๓๖

สมาชิกต้องพูดเฉพาะเรื่องที่กำลังปรึกษากันอยู่ ห้าม
กล่าวข้อความซ้ำหรือนอกประเด็น และจะใช้ถ้อยคำ
หยาบคายใส่ร้ายหรือเสียดสีผู้ใดไม่ได้ ถ้าไม่จำเป็นแล้ว
มิให้สมาชิกกล่าวพระนามพระมหากษัตริย์ หรือนาม
สมาชิก หรือนามบุคคลภายนอก

ข้อ ๓๗

ผู้เสนอ ผู้ขอแปรญัตติ หรือผู้อภิปรายอาจถอนคำ
เสนอ คำแปรญัตติหรือคำอภิปรายนั้นได้ เมื่อได้รับความ
ยินยอมของที่ประชุม

การถอนคำในข้อนี้อาจทำได้โดยไม่ต้องอภิปราย แต่
ต้องถอนในที่ประชุม

ข้อ ๓๘

โดยปกติสมาชิกคนหนึ่งจะพูดได้ครั้งละไม่เกิน ๑๕
นาที เว้นแต่ประธานจะเห็นสมควรอนุญาตให้พูดต่อไปอีก
ก็ได้

ตอนที่ ๔ เล่ม ๖ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ มกราคม ๒๔๘๐

ข้อ ๓๕

นอกจากผู้เสนอญัตติและผู้แปรญัตติแล้ว ผู้ใดจะอภิปรายในเรื่องเดียวกันเกินกว่า ๒ ครั้งไม่ได้ เว้นแต่ประธานจะอนุญาต

ข้อ ๔๐

บทบังคับดังกล่าวในข้อ ๓๓ ข้อ ๓๔ และข้อ ๓๕ มิให้ใช้ต่อรัฐบาล หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลที่เข้ามาแถลงในสภา หรือกรรมการ

ข้อ ๔๑

เมื่อประธานเตือนสมาชิกให้เข้าระเบียบ สมาชิกต้องกระทำตามทันที

ข้อ ๔๒

ในเวลาที่กำลังอภิปรายอยู่ ถ้าประธานยื่นขึ้น ให้สมาชิกผู้กำลังพูดหรือจะพูดนั้นหยุดและนั่งลงทันที สมาชิกทั้งหลายซึ่งอยู่ในที่ประชุมต้องนั่งฟังประธาน

ข้อ ๔๓

เมื่อเห็นว่า มีผู้ฝ่าฝืนข้อบังคับ สมาชิกอาจยื่นขึ้นร้องขอให้รักษาข้อบังคับก็ได้

ตอนที่ ๔ เล่ม ๖๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ มกราคม ๒๕๕๐

ข้อ ๔๔

คำสั่งของประธานในข้อที่ว่าฝ่าฝืน ข้อบังคับการประชุม และการปรึกษาหรือไม่นั้น เป็นเด็ดขาด ห้ามอภิปราย

ข้อ ๔๕

เมื่อรัฐบาลร้องขอให้เปิดเผยข้อความใด ๆ อันเกี่ยวกับ ความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน ที่ประชุม อาจมีมติให้เปิดเผยข้อความนั้นก็ได้

ข้อ ๔๖

เมื่อรัฐบาลประสงค์จะให้ผู้เชี่ยวชาญชี้แจงหรือตอบ ปัญหาเรื่องใดต่อที่ประชุม ต้องขออนุญาตประธานสภา โดยระบุชื่อผู้เชี่ยวชาญก่อน ผู้เชี่ยวชาญนั้นจึงจะมีสิทธิเข้า มาในที่ประชุมเพื่อชี้แจงหรือตอบคำถามได้

หมวด ๖

การลงมติ

ข้อ ๔๗

วิธีลงคะแนน มี ๒ วิธี

ก. ลงคะแนนเปิดเผย

ตอนที่ ๔ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ มกราคม ๒๔๘๐

๑. ลงคะแนนลับ

ข้อ ๔๘

การลงคะแนนเปิดเผย มีวิธีปฏิบัติดังต่อไปนี้

ก. ให้ยกมือขึ้น

ข. ให้นั่งขึ้น

ค. ให้กระทำเป็นพวก โดยจัดแบ่งพวกไม่เห็นด้วย
ให้อยู่ทางซ้าย พวกเห็นด้วยให้อยู่ทางขวาของ
ประธาน วิธีลงมติเป็นพวกนี้ทำได้ต่อเมื่อมี
ผู้เสนอและมีผู้รับรอง ๑๕ คน หรือรัฐสภา
ร้องขอ

ง. ให้เรียกชื่อสมาชิกลงคะแนนเป็นรายตัว

จ. วิธีอื่นใดซึ่งที่ประชุมเห็นสมควรและเพาะกรณี

ข้อ ๔๙

การขอให้ลงคะแนนลับ จะทำได้เมื่อมีผู้เสนอและมี
ผู้รับรอง ๕ คน หรือเมื่อรัฐสภาหรือสภาผู้แทนราษฎร
ร้องขอ และที่ประชุมอนุมัติ

วิธีลงคะแนนลับ ให้เรียกชื่อสมาชิกมาลงเบาะในหีบ
ต่อหน้าประธาน ตามปกติผู้ที่เห็นด้วยให้ลงเบาะขาว ผู้ที่
ไม่เห็นด้วยให้ลงเบาะสี

ตอนที่ ๔ เล่ม ๖๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ มกราคม ๒๔๕๐

วิธีลงคะแนนลับ อาจทำเป็นอย่างอื่นตามที่ประชุมเห็นสมควรก็ได้

ข้อ ๕๐

การเรียกชื่อสมาชิก ให้เรียกตามลำดับอักษรของชื่อสมาชิก

ข้อ ๕๑

ลำดับการลงมตินั้น ถ้าผู้ใดมีคำแปรญัตติแล้ว โดยปกติให้ยกเอาคำแปรญัตติสุดท้ายลงมติก่อน แล้วย้อนเป็นลำดับไป

ข้อ ๕๒

เมื่อเห็นเป็นการสมควร ประธานหรือที่ประชุมอาจแยกความออกลงมติเป็นตอน ๆ ก็ได้

ข้อ ๕๓

เมื่อประธานถามว่าจะมีผู้ใดคัดค้านประการใดหรือไม่ ถ้าไม่มีผู้ใดคัดค้าน ให้ถือว่าที่ประชุมเห็นชอบ

ข้อ ๕๔

การลงคะแนนมตินั้น เมื่อได้เป็นไปตามมาตรา ๕๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว ให้ประธาน

ตอนที่ ๔ เล่ม ๖๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ มกราคม ๒๕๕๐

ประกาศผลต่อที่ประชุม เป็นอันว่าการลงมตินั้นเสร็จสิ้น
แล้ว

ข้อ ๕๕

ถ้าการลงมติยังไม่เสร็จสิ้น มีสมาชิกเข้ามายังที่ประชุม
อีก สมาชิกผู้นั้นจะลงคะแนนมติด้วยก็ได้ แต่จะเฉพาะร่วม
กับฝ่ายที่ยังนับคะแนนไม่เสร็จ แต่ถ้าเข้ามาเมื่อประธาน
เริ่มประกาศคะแนนแล้ว ผู้นั้นจะลงคะแนนมิได้

ข้อ ๕๖

การลงมติในกรณีที่สมาชิกถูกกล่าวหา ให้ลงมติตามที่
บังคับไว้ในหมวด ๑๒ ว่าด้วยการละเมิดข้อบังคับ

หมวด ๑

การตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรี

ข้อ ๕๗

เมื่อสมาชิกจะตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีตามมาตรา ๕๗ ของ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ต้องทำเป็นหนังสือยื่น
ต่อประธานสภา และให้ระบุด้วยว่าจะให้ตอบทางหนังสือ
ราชกิจจานุเบกษา หรือจะให้ตอบในที่ประชุมสภา เมื่อ

ตอนที่ ๔ เล่ม ๖๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ มกราคม ๒๕๕๐

ประธานสภาพิจารณาเห็นว่าระเบียบและที่ถามอันถูกต้องแล้วก็ให้
ส่งไปยังรัฐบาล

ข้อ ๕๘

การตั้งกระทู้ถาม ให้เขียนเป็นรูปคำถามโดยมีข้อความ
สั้น ๆ แต่ต้องชัดเจนพอที่จะเข้าใจ ความหมายได้ตลอด
และต้องเป็นคำถามในเรื่องข้อเท็จจริงหรือนโยบายอันเกี่ยว
กับงาน ในหน้าที่ของรัฐมนตรี

กระทู้ถามใดจำเป็นต้องกล่าวถึงข้อเท็จจริงก่อน จึงจะ
จัดรูปเป็นคำถามได้ ก็ให้เขียนข้อเท็จจริงนั้นแต่สั้น ๆ ซึ่ง
ผู้ถามย่อมรับรองว่าถูกต้อง

กระทู้ถามใดจำเป็นต้องมีคำชี้แจงประกอบ ก็ให้ผู้ถาม
เขียนไว้เป็นหมายเหตุตอนท้ายใต้ที่ลงนามเป็นอีกส่วนหนึ่ง
ต่างหาก แต่ไม่ต้องอ่านคำชี้แจงนี้ในเวลาอ่านกระทู้ถาม

ข้อ ๕๙

คำถามต่อไปนี้ไม่อยู่ในลักษณะของกระทู้ถาม คือ

๑. คำถามเพื่อให้ออกความเห็น

๒. คำถามเป็นเชิงโต้แย้ง ประชดหรือกล่าวร้ายเสียดสี

๓. คำถามเรื่องที่ได้ตอบแล้วหรือได้มีการปฏิเสธแล้ว

ตอนที่ ๔ เล่ม ๖๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ มกราคม ๒๕๕๐

๔. ถามข้อความเคลือบคลุมหรือเข้าใจยาก หรือเรื่องเล็กน้อย
๕. ถามเพื่อประสงค์ทราบถึงกิจการภายในในต่างประเทศ
๖. ถามเพื่อจะทราบว่า ข่าวในหนังสือพิมพ์หรือกิจการส่วนตัวบุคคลว่าจะเป็นจริงหรือไม่

ข้อ ๖๐

เมื่อถึงระเบียบวาระสำหรับกะทันหัน ประธานจะได้อนุญาตให้สมาชิกตั้งกะทันหันในที่ประชุม

ในกรณีที่รัฐมนตรีตอบในที่ประชุม สมาชิกผู้ตั้งกะทันหัน ย่อมซักถามให้ความกระจ่างขึ้นอีกได้ ๓ ครั้ง เป็นอย่างมาก เว้นแต่ประธานจะอนุญาตให้ซักถามต่อไป

กะทันหันเป็นการโต้ตอบระหว่างสมาชิกผู้ถามกับรัฐมนตรีผู้ตอบเท่านั้น ไม่มีการอภิปรายและไม่มีการลงมติ

ข้อ ๖๑

เมื่อสมาชิกตั้งกะทันหันถามรัฐมนตรี ให้ประธานมีอำนาจวินิจฉัยว่า กะทันหันนั้นเป็นกะทันหันหรือไม่ ถ้า

ตอนที่ ๔ เล่ม ๖๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ มกราคม ๒๔๕๐

ประธานเห็นว่าเป็นกะทู้ด่วน ก็ให้ประธานดำเนินการเพื่อให้ได้ตั้งกะทู้ถามและตอบในที่ประชุมเป็นการด่วน

ข้อ ๖๒

ในการประชุมครั้งหนึ่งๆ ให้มีกำหนดเวลาถามและตอบกะทู้ ไม่เกิน ๓๐ นาที เว้นแต่เป็นเรื่องที่กำลังถามหรือตอบค้างอยู่ ประธานจะอนุญาตให้เวลาต่อไปจนเสร็จเรื่องนั้นก็ได้

ข้อ ๖๓

เมื่อรัฐมนตรีจะไม่ตอบกะทู้ถามใดๆ โดยเห็นว่าข้อความนั้นๆ ยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดินแล้ว ต้องชี้แจงให้ทราบ

ข้อ ๖๔

ถ้าสมาชิกผู้ตั้งกะทู้ถามมิได้อยู่ในที่ประชุม เมื่อถึงระเบียบวาระสำหรับกะทู้ถามนั้น ให้ถือว่าสมาชิกผู้นั้นได้ถอนกะทู้ของตนเสียแล้ว เว้นแต่มีเหตุจำเป็น ประธานจะอนุญาตให้เลื่อนการตั้งกะทู้ถามนั้นไปก็ได้

ข้อ ๖๕

เมื่อรัฐมนตรีได้มาแถลง หรือแจ้งเรื่องใดให้ที่ประชุมทราบ สมาชิกมีสิทธิซักถามในที่ประชุมนั้น เพื่อขอรับ

ตอนที่ ๔ เล่ม ๖๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ มกราคม ๒๔๕๐

คำอธิบายหรือคำชี้แจงเพิ่มเติมได้ ในกรณีนี้ ให้นำความ
ในข้อ ๖๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๘

คณะกรรมการ

ข้อ ๖๖

เมื่อเปิดสมัยประชุมสามัญคราวหนึ่ง ให้ที่ประชุมเลือก
ตั้งคณะกรรมการสามัญไว้เป็นแผนก มีจำนวนตามความ
ต้องการแห่งกิจการของสภา

สมาชิกสภาจะเป็นกรรมการสามัญคราวเดียวกันเกิน
กว่า ๒ แผนกไม่ได้

ข้อ ๖๗

เมื่อมีกิจการพิเศษ ที่ประชุมอาจเลือกตั้งคณะกรรมการ
วิสามัญเพื่อกระทำการหรือพิจารณาหรือสอบสวนข้อความ
อย่างหนึ่งอย่างใดอันอยู่ในวงงานของสภาก็ได้

ข้อ ๖๘

การเลือกบุคคลเป็น กรรมการสามัญที่ดี หรือ
กรรมการวิสามัญที่ดี ให้มีการเสนอชื่อโดยมีผู้รับรอง
๒ คน และให้นำความในข้อ ๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ตอนที่ ๔ เล่ม ๖๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ มกราคม ๒๔๕๐

ข้อ ๖๘

การนัดประชุมคณะกรรมการครั้งแรก ให้เป็นหน้าที่
ของเลขาธิการสภา

ให้กรรมการในคณะหนึ่ง ๆ เลือกตั้งประธาน เลขานุการ
และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ตามที่จำเป็นจากบรรดากรรมการใน
คณะนั้น ๆ

เมื่อมีกรรมการมาประชุมไม่ต่ำกว่ากึ่งจำนวน จึงให้
ดำเนินการประชุมได้

คณะกรรมการย่อมมีอำนาจเรียกบุคคลใดๆ มาชี้แจง
แสดงความคิดเห็นในกิจการที่กระทำหรือพิจารณาอยู่
นั้นได้

ข้อ ๗๐

เมื่อรัฐบาลหรือประธานร้องขอ สภาอาจลงมติให้คณะ
กรรมการดำเนินกิจการของสภานอกสมัยประชุมได้

หลังจากปิดสมัยประชุมแล้ว เมื่อเห็นจำเป็นเพื่อ
ประโยชน์แห่งกิจการของสภา ประธานอาจขอให้คณะ
กรรมการดำเนินกิจการซึ่งค้างอยู่นอกสมัยประชุม แล้ว
ขออนุมัติสภาภายหลังได้

ตอนที่ ๔ เล่ม ๖๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ มกราคม ๒๔๙๐

ข้อ ๗๑

สมาชิกหรือรัฐมนตรีมีสิทธิเข้าฟังการประชุมของคณะกรรมการได้ เว้นแต่สภาได้ลงมติไว้เป็นการประมุขลับ
ผู้มีสิทธิเข้าฟังการประชุมจะแสดงความเห็นได้คือเมื่อ
คณะกรรมการร้องขอ

ข้อ ๗๒

ผู้เสนอหรือผู้แปรญัตติขอมไปประชุมและชี้แจงแสดงความ
ความเห็นในคณะกรรมการได้ แต่ไม่มีสิทธิลงคะแนน
คณะกรรมการนัดประชุมเมื่อใด ให้แจ้งแก่รัฐบาล
หรือผู้เสนอ และผู้แปรญัตติถ้ามี ทั้งประกาศให้สมาชิก
ทราบล่วงหน้าทุกราว

ถ้าสมาชิกผู้แปรญัตติมิได้ไปชี้แจงแสดงความเห็นต่อ
คณะกรรมการห้ามมิให้ผู้แปรญัตติอภิปรายคำแปรญัตตินั้น
ในที่ประชุมสภา

หมวด ๕

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติข้อ ๗๓

ร่างพระราชบัญญัติซึ่งสภาผู้แทนได้เสนอมาซึ่งพจนสภ
ให้ลงสารบบแสดงหลักฐาน วันที่รับ และวันที่พจนสภา
ลงมติในร่างพระราชบัญญัตินั้น

ข้อ ๗๔

ร่างพระราชบัญญัติที่ได้นำเสนอต่อพจนสภานั้น ให้
พิจารณาเป็น ๓ วาระเว้นแต่ในกรณีที่บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น
ในข้อบังคับนี้

ข้อ ๗๕

นอกจากกรณีแต่วันที่รัฐบาลร้อง ขอตามข้อ ๘๓ ให้
ประธานจัดส่งสำเนาร่างพระราชบัญญัติแก่สมาชิกพิจารณา
ล่วงหน้า ถ้าไม่มีสมาชิกเสนอ แสดงความประสงค์ขอออก
ความเห็นก่อนเวลาพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นแล้ว ให้
ที่ประชุมลงมติเพียงครั้งเดียวโดยไม่มีการอภิปรายว่า ร่าง
นั้นสมควรจะออกเป็นพระราชบัญญัติได้หรือไม่

ตอนที่ ๔ เล่ม ๖๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ มกราคม ๒๕๕๐

ข้อ ๗๖

เมื่อสมาชิกเสนอขั้้นคาม ข้อ ๗๕ ก็ให้สภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็น ๓ วาระ

ข้อ ๗๗

ในเมื่อมีการพิจารณาเป็น ๓ วาระ การพิจารณาครั้งที่ ๑ ให้ที่ประชุมปรึกษาลงมติว่า ควรจะรับร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้พิจารณาหรือไม่

ถ้าไม่มีผู้ใดคัดค้าน หรือมีผู้คัดค้านแต่ที่ประชุมลงมติไม่เห็นชอบตามคำคัดค้านนั้น ก็ให้ถือว่าที่ประชุมยอมรับร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้พิจารณาต่อไป แล้วให้ประธานสภาส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นไปให้คณะกรรมการพิจารณาโดยสภาเป็นผู้กำหนดเวลาให้แปรญัตติและกำหนดเวลาพิจารณาของคณะกรรมการ

ข้อ ๗๘

สมาชิกผู้ใดเห็นสมควรจะแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตราใด ให้เขียนคำแปรญัตติส่งมาเป็นมาตรา ๆ โดยมีสมาชิกรับรอง ๒ คน ยื่นต่อประธานคณะกรรมการภายในเวลาที่สภากำหนดให้

ตอนที่ ๔ เล่ม ๖๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ มกราคม ๒๔๕๐

ข้อ ๗๕

คณะกรรมการต้องทำรายงานและบันทึกความเห็นแห่งร่างพระราชบัญญัติความร่างเดิมและมาตราที่แก้ไขเพิ่มเติมยื่นต่อประธานภายในเวลาที่สภากำหนด แล้วให้ประธานสภาส่งสำเนาร่างและรายงานนั้นแก่สมาชิก ก่อนวันนัดประชุมสภา

กรรมการ ย่อมเข้าไปในที่ประชุมสภา เพื่อแถลงประกอบรายงานหรือแก้ไขข้อสงสัยต่าง ๆ เกี่ยวกับรายงานนั้นได้

ข้อ ๘๐

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติก่อนที่จะลงมติรับไว้พิจารณาหรือไม่รับ ที่ประชุมอาจลงมติส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นให้คณะกรรมการพิจารณาและบันทึกความเห็นมาเสนอสภาภายในเวลาที่กำหนดให้ก็ได้ หลังจากนั้นสภาจึงจะเริ่มพิจารณาเป็นวาระที่ ๑

ข้อ ๘๑

ในการพิจารณาวาระที่ ๒ ให้ปรึกษาเรียงลำดับมาตราเฉพาะที่มีคำแปรญัตติซึ่งผู้แปรญัตติหรือผู้รับรองขอสงวนไว้

ตอนที่ ๔ เล่ม ๖๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ มกราคม ๒๔๕๐

อภิปรายในสภา หรือที่มีการแก้ไขโดยคณะกรรมการ
เท่านั้น เว้นแต่ที่ประชุมจะลงมติเป็นอย่างอื่น

ในระหว่างพิจารณาวาระที่ ๒ ถ้าความปรากฏขึ้นว่า มาตรา
ใดที่ประชุมเห็นสมควรจะส่ง ให้กรรมการ คณะเดิมหรือ
คณะอื่น ไปพิจารณาอีกก็ทำได้เมื่อ เป็นเช่นนั้นการพิจารณา
เฉพาะมาตรานั้น ๆ เป็นอันระงับไว้พลางก่อนและถ้าไม่เป็นการ
ขัดข้องก็ให้ที่ประชุมพิจารณามาตราอื่น ๆ ต่อไปจนกว่า
จะจบร่าง

เมื่อคณะกรรมการ ได้ขอรายงานตามมาตราที่ได้ระงับ
ไว้นั้นแล้วในการประชุมต่อวาระที่ ๒ โดยปกติให้ปรึกษา
มติเฉพาะมาตราที่ได้ระงับไว้

ข้อ ๘๒

ในการพิจารณาวาระที่ ๓ ให้ปรึกษาและลงมติแต่ข้อ
เดียวว่า ร่างนั้นสมควรจะออกเป็นพระราชบัญญัติได้หรือไม่

ข้อ ๘๓

ในกรณีด่วน เมื่อรัฐบาลได้ร้องขอให้พิจารณาร่างพระราช
บัญญัติโดย ไม่ต้องส่งสำเนา ให้สมาชิก ทราบล่วงหน้าตาม

ตอนที่ ๔ เล่ม ๖๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ มกราคม ๒๔๕๐

ความในข้อ ๗๕ และขอให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นทั้ง ๓ วาระรวดเดียว ก็ให้สภาพิจารณารวดเดียว

แม้ได้มีการส่งสำเนาร่างพระราชบัญญัติให้สมาชิกทราบล่วงหน้า และได้มีสมาชิกเสนอให้พิจารณาตามความในข้อ ๗๕ และข้อ ๗๖ แล้วก็ดี เมื่อถึงกำหนดพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้น ถ้ารัฐบาลหรือสมาชิกมีจำนวน ๑ ใน ๔ ของจำนวนที่มาประชุมได้ร้องขอให้ที่ประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นทั้ง ๓ วาระรวดเดียว ก็ให้สภาพิจารณารวดเดียว

ข้อ ๘๔

การขอแปรญัตติในร่างพระราชบัญญัติซึ่งพิจารณารวดเดียวในวาระที่ ๒ ไม่ต้องเสนอเป็นลายลักษณ์อักษร แต่ต้องมีสมาชิกรับรอง ๒ คน

ข้อ ๘๕

การเสนอแปรญัตติร่างพระราชบัญญัติงบประมาณแผ่นดิน ถ้าสมาชิกเป็นผู้เสนอ ให้อยู่ในบทบังคับดังต่อไปนี้

- ก. การเสนอแปรญัตติขอให้ลดจำนวนเงิน ขอ
อนุญาตจ่ายต้องมีสมาชิกรับรอง ๕ คน

ตอนที่ ๔ เล่ม ๖๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ มกราคม ๒๔๕๐

- ข. การเสนอแปรญัตติตั้งรายจ่ายขึ้นใหม่ หรือ
เพิ่มเติมรายจ่ายต้อง เสนอแปรญัตติขอให้ลด
จำนวนเงินอนุญาตจ่ายไปด้วย และต้องมี
สมาชิกรับรอง ๕ คน ทั้งต้องอยู่ภายในวงเงิน
ที่ขอลด
- ค. การเสนอญัตติแก้ไขเปลี่ยนแปลงความประสงค์
ของจำนวนเงินอนุญาตจ่าย ต้องมีสมาชิก
รับรอง ๕ คน และต้องอยู่ภายในวงเงินที่ขอ
แก้ไขเปลี่ยนแปลง
- ง. ห้ามมิให้เสนอแปรญัตติในรายการซึ่งมีข้อผูกพัน
ดังต่อไปนี้
๑. ดอกเบี้ยและเงินสงเคราะห์เงินกู้
  ๒. รายจ่ายซึ่งเป็นจำนวนเงินที่กำหนด
ให้จ่ายตามกฎหมาย ถ้ามีปัญหาเกิดขึ้นว่ารายการใดมีข้อผูกพัน เช่น ว่า
หรือไม่ว่าแล้ว ให้ถือว่าคำวินิจฉัยของ
ประธานสภาเป็นเด็ดขาด

ตอนที่ ๔ เล่ม ๖๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ มกราคม ๒๔๘๐

ข้อ ๘๖

ร่างพระราชบัญญัติที่พุทธสภาพิจารณาลงมติเห็นชอบด้วยโดยไม่แก้ไขให้ประธานส่งร่างนั้น ไปยัง นายกรัฐมนตรี เพื่อนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายตามมาตรา ๒๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และให้แจ้ง ไปยัง ประธานสภาผู้แทนเพื่อทราบด้วย

ข้อ ๘๗

ร่างพระราชบัญญัติที่พุทธสภาลงมติไม่เห็นชอบด้วยก็ดหรือลงมติให้แก้ไขเพิ่มเติมก็ดี ให้ประธานส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นกลับคืนไปให้ประธานสภาผู้แทน และให้แจ้งไปยังนายกรัฐมนตรีเพื่อทราบด้วย

หมวด ๑๐

การเงินของพุทธสภา

ข้อ ๘๘

ให้มีกรรมการสามัญคนหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการควบคุมรายรับและรายจ่ายของพุทธสภา” มี

ตอนที่ ๔ เล่ม ๖๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ มกราคม ๒๔๕๐

จำนวน ๗ คน การเลือกตั้งคณะกรรมการนี้ให้นำความ
ในข้อบังคับข้อ ๖๖ และข้อ ๖๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๘๘

คณะกรรมการควบคุมรายรับและรายจ่ายของพฤษสภา
มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

ก. พิจารณาจัดทำงบประมาณประจำปีเสนอต่อพฤษสภา
และเมื่อพฤษสภาได้ให้ความเห็นชอบด้วยแล้ว ให้ประธาน
ส่งไปให้รัฐบาล เพื่อนำบรรจุลงในร่างพระราชบัญญัติ
งบประมาณประจำปีก่อน กำหนดที่รัฐบาลจะต้องเสนอร่าง
พระราชบัญญัติดังกล่าวขึ้นต่อรัฐสภา

ข. ควบคุมรายรับและรายจ่ายของพฤษสภา

ค. กำหนดวิธีการและให้คำแนะนำเกี่ยวกับลักษณะ
และประเภทแห่งรายรับและรายจ่ายของพฤษสภา

ง. เสนอบัญชีแสดงรายละเอียดแห่งรายรับและรายจ่าย
ของพฤษสภา ในปี ก่อน ให้พฤษสภา ทราบ อย่าง ช้าภายใน
กำหนด ๖๐ วัน หลังจากวันเปิดสมัยประชุมสามัญต่อไป

จ. ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเงินของพฤษสภาตามที่สภา
จะได้มอบหมายให้

ตอนที่ ๔ เล่ม ๖๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ มกราคม ๒๔๕๐

หมวด ๑๑

การรักษาบรรษัทและความสงบเรียบร้อย

ข้อ ๕๐

นอกจากสมาชิก รัฐมนตรี และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง
แล้ว บุคคลใดจะล่วงล้ำเข้าไปในสถานที่ประชุมของสภา
โดยมิได้รับอนุญาตจากประธานหาได้ไม่

ข้อ ๕๑

สถานที่ประชุมของสภาย่อมเป็นที่เคารพ ผู้เข้าไปใน
ที่นั้นต้องประพฤติตนให้เรียบร้อย มีสัมมาคารวะ และต้อง
แต่งกายให้สุภาพตามแบบนิยม

ข้อ ๕๒

ผู้ใดประสงค์จะเข้าฟังการประชุมและการปรึกษาของ
สภา ต้องยื่นคำขอรับอนุญาตตามระเบียบการที่ประธานได้
กำหนดขึ้นไว้

ข้อ ๕๓

หนังสือพิมพ์ที่ส่งผู้แทนเข้าฟังการประชุมและการปรึกษา
ของสภา หากประสงค์จะโฆษณา ข้อความ เกี่ยวกับการ

ตอนที่ ๔ เล่ม ๖๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ มกราคม ๒๔๕๐

ประชุมและการปรึกษาดังกล่าวนั้นห้ามมิให้ตกแต่ง เรื่องราว และถ้อยคำให้ผิดไปจากความจริง หรือโฆษณาข้อความที่ สภาห้ามเปิดเผย หรือลงพิมพ์ข้อความใดเป็นการกล่าวร้าย เสียชื่อเสียงหรือดูหมิ่นเกียรติแห่งสภา หรือสมาชิกของสภา เนื่องในการปฏิบัติหน้าที่

หนังสือพิมพ์ฉบับใด ไม่ปฏิบัติตามข้อความในวรรค แรก ให้ประธานสภามีอำนาจสั่งให้

๑. เรียกบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์นั้นมาตักเตือน หรือ
๒. ยึดบัตรอนุญาตเข้าฟังการประชุมไม่เกิน ๑ เดือน หรือ
๓. ถอนบัตรอนุญาตเข้าฟังการประชุมเสีย

ข้อ ๕๔

ผู้ได้รับอนุญาตให้เข้าไปในสถานที่ประชุมของสภา ต้องนั่งตามที่ซึ่งจัดไว้ให้โดยฉะเพาะ และห้ามแสดงกิริยา อាកารเห็นด้วย หรือมิเห็นด้วย หรือกล่าววาจาส่งเสียง ใด ๆ

ตอนที่ ๕ เล่ม ๖๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ มกราคม ๒๕๕๐

ข้อ ๕๕

เมื่อมีผู้หนึ่งผู้ใดก่อความไม่สงบเรียบร้อยขึ้นในที่ประชุมสภา สมาชิกอาจแจ้งให้ประธานทราบได้

ข้อ ๕๖

บุคคลใดก่อความไม่สงบเรียบร้อยของที่ประชุมสภา จะถูกตำรวจสภาเชิญตัวออกจากที่ประชุมทันที นอกจากนั้นยังอาจถูกนำตัวส่งเจ้าหน้าที่จัดการตามกฎหมายอีกด้วย

ข้อ ๕๗

ถ้าในสถานที่ประชุมเกิดการส่งเสียงเอ็ดอึ้งขึ้น จนประธานเห็นว่า ไม่สามารถ จะดำเนินการประชุม และการปรึกษาให้เป็นที่เรียบร้อยต่อไปได้ ประธานมีอำนาจที่จะงดการประชุมไว้ชั่วคราวหรือสั่งปิดประชุมสำหรับวันนั้นก็ได้

หมวด ๑๒

การละเมิดข้อบังคับ

ข้อ ๕๘

สมาชิกผู้ใดกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ ถือว่าละเมิดข้อบังคับการประชุมและการปรึกษาของสภา คือ

ตอนที่ ๔ เล่ม ๒๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ มกราคม ๒๔๕๐

ก. ใช้อ้อยค้ำอันพึงรังเกียจ และไม่ยอมถอน หรือ
ขอขมาตามควร

ข. กลัวว่าเสียหายบคาย ใสร้ายหรือเสียค้ำผู้อื่น

ค. จงใจกระทำการอันเป็นเหตุรบกวน กิจการในที่
ประชุม

ง. ขัดคำสั่งประธาน

ข้อ ๕๕

ในที่ประชุมสภา ถ้าสมาชิกผู้ใดละเมิดข้อบังคับการ
ประชุมและการปรึกษาของสภาก็ดี หรือทำลายความสงบ
เรียบร้อยในที่ประชุมก็ดี ประธานมีอำนาจเตือนผู้ละเมิด
นั้น ๆ ให้เข้าระมัดระวัง

ถ้าผู้ละเมิดไม่กระทำตาม คำเตือน หรือคำสั่งของ
ประธาน ประธานจะห้ามผู้ละเมิดนั้นมิให้พูดต่อไป หรือจะ
สั่งให้ผู้ละเมิดออกไปเสียจากที่ประชุมก็ได้

ถ้าประธานสั่งให้ผู้ละเมิดออกไปเสียจากที่ประชุม ผู้
นั้นยังขัดขืนไม่ออกไป ประธานมีอำนาจสั่งตำรวจสภานำ
ตัวผู้นั้นออกไปจากที่ประชุม และถ้าเป็นการจำเป็นจะให้
รอฟังคำสั่งต่อไปก็ได้

ตอนที่ ๔ เล่ม ๖๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ มกราคม ๒๕๕๐

ข้อ ๑๐๐

สมาชิกผู้ใดถูกประธานเตือนให้พดณะเพาะเรื่องที่กำลัง
ปรึกษากันอยู่ตามข้อ ๓๖ ถึง ๒ ครั้งในการอภิปรายคราว
เดียวกันแล้ว ยังฝ่าฝืนอีก ประธานอาจจะสั่งมิให้สมาชิก
ผู้นั้นพูดต่อไปในเรื่องนั้นก็ได้

ข้อ ๑๐๑

การที่ประธานได้เตือนสมาชิกผู้ใดให้เข้าระเบียบ ให้
จดบันทึกไว้ในรายงานการประชุมของสภาด้วย

ข้อ ๑๐๒

ถ้าประธานขานชื่อกล่าวโทษสมาชิกผู้ละเมิดข้อบังคับ
ที่ประชุมอาจลงมติให้สมาชิกผู้นั้นได้รับโทษอย่างหนึ่ง อย่าง
ใด ดังต่อไปนี้

- ก. ภาคทัณฑ์
- ข. คำตักเตือน
- ค. มิให้เข้าประชุมมีกำหนดตามแต่ที่ประชุมจะ
เห็นสมควร แต่ไม่ให้เกิน ๑๕ วัน การห้าม

ตอนที่ ๔ เล่ม ๖๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ มกราคม ๒๕๕๐

ตามข้อ ก นี้ ไม่เป็นการตัดสิทธิที่จะเข้าไปประชุมใน
คณะกรรมการ

การลงมติดังกล่าวนี้ ให้กระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ

ข้อ ๑๐๓

การเสนอผู้คัดค้านหาเพื่อขอให้ลงโทษสมาชิกในการ
ละเมิดข้อบังคับการประชุมและการปรึกษาของ สภาในคราว
ที่ผ่านมา ให้เสนอเป็นลายลักษณ์อักษรโดยมีสมาชิก
รับรอง ๑๕ คน ภายในกำหนด ๓ วัน นับตั้งแต่วันที่การ
ละเมิดนั้นได้เกิดขึ้น

ข้อ ๑๐๔

สมาชิกผู้คัดค้านหา มีสิทธิแถลงในที่ประชุมได้ แต่
ลงคะแนนมติไม่ได้

หมวด ๑๓

เบ็ดเตล็ด

ข้อ ๑๐๕

สมาชิก ซึ่ง อยู่ในระหว่างถูกร้องคัดค้าน การ เลือกตั้ง
ย่อมมีสิทธิและหน้าที่ตามข้อบังคับนี้ เช่นเดียวกับสมาชิก
อื่นทุกประการ

ตอนที่ ๔ เล่ม ๒๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ มกราคม ๒๔๘๐

ข้อ ๑๐๖

เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการประชุมและการปรึกษาของสภา
ให้ถือมติของที่ประชุมเป็นคำตัดสินเด็ดขาด

ข้อ ๑๐๗

ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

ข้อ ๑๐๘

ให้ประธานพฤษศยสภาให้การให้เป็นไปตามข้อบังคับ
และมีอำนาจระเบียบการเพื่อปฏิบัติตามข้อบังคับ
นี้ได้

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๔๘๐

กป ศรยุทธเสนี

ประธานพฤษศยสภา